

Βρυξέλλες, 18.4.2013
COM(2013) 225 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Χρηματοδοτική στήριξη για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

{SWD(2013) 143 final}

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Χρηματοδοτική στήριξη για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Σκοπός της παρούσας έκθεσης	4
2.	Ο κτιριακός τομέας στην Ευρώπη	4
3.	Χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων	4
4.	Χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων από διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ).....	7
5.	Χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων από εθνικά προγράμματα	8
6.	Χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων από τον ιδιωτικό τομέα..	9
7.	Πιθανές λύσεις για την προώθηση περισσότερων και αποδοτικότερων επενδύσεων .	9
8.	Συμπεράσματα	13

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Τα κτίρια βρίσκονται στο επίκεντρο της πολιτικής της ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση, δεδομένου ότι σχεδόν το 40% της τελικής κατανάλωσης ενέργειας (και το 36% των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου) προέρχεται από κατοικίες, γραφεία, καταστήματα και άλλα κτίρια. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος τομέας παρουσιάζει το δεύτερο μεγαλύτερο αναξιοποίητο και οικονομικά αποδοτικό δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας μετά τον ίδιο τον τομέα της ενέργειας. Η ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων αποφέρει επίσης σημαντικά παράλληλα οφέλη, μεταξύ των οποίων η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, η μείωση της ένδειας καυσίμων, οι βελτιώσεις στον τομέα της υγείας και η ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας και του βιομηχανικού ανταγωνισμού.

Οι στόχοι της παρούσας έκθεσης είναι διττοί. Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 5 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ¹, εφεξής «ΟΕΑΚ»), η Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλει μια ανάλυση όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της ενωσιακής χρηματοδότησης, των κεφαλαίων της ΕΤΕπ και άλλων δημόσιων χρηματοδοτικών οργανισμών, καθώς και τον συντονισμό της ενωσιακής και εθνικής χρηματοδότησης. Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα της εν λόγω ανάλυσης.

Δεύτερον, σύμφωνα με τη νέα οδηγία για την ενεργειακή απόδοση (2012/27/ΕΕ², εφεξής «ΟΕΑ»), τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν, έως τον Απρίλιο του 2014, μακροπρόθεσμη στρατηγική για την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του εθνικού κτιριακού αποθέματος. Η ΟΕΑ ορίζει επίσης ότι η Επιτροπή πρέπει να βοηθά τα κράτη μέλη στη δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης με στόχο την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι επίσης να υποδειχθούν πιθανοί τρόποι βελτίωσης της χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Η παρούσα έκθεση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, το οποίο παρέχει αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με το ευρωπαϊκό κτιριακό απόθεμα και τα υφιστάμενα μέσα χρηματοδοτικής στήριξης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

2. Ο ΚΤΙΡΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Κατόπιν ανάλυσης του ευρωπαϊκού κτιριακού αποθέματος προκύπτει ότι τα χαρακτηριστικά του διαφοροποιούνται σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των κρατών μελών ως προς την ηλικία, τον τύπο, την ιδιοκτησία, τα ποσοστά ανακαίνισης και την ενεργειακή απόδοσή τους. Συνεπώς, παρότι οι εθνικές πολιτικές και τα οικεία κανονιστικά πλαίσια περιλαμβάνουν κοινά θέματα, οι εν λόγω διαφορές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση του κτιριακού αποθέματος. Δεν ενδείκνυται η προσέγγιση της ενιαίας αντιμετώπισης.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων επί σειρά ετών, με μια σειρά προγραμμάτων χρηματοδοτικής στήριξης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρέχεται μια γενική επισκόπηση των κυριότερων μέσων και της διαθέσιμης χρηματοδότησης:

¹ ΕΕ L 153 της 18.6.2010, σ. 13.

² ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1.

Πηγή χρηματοδότησης	Μέσα/μηχανισμοί	Συνολική διαθέσιμη χρηματοδότηση	Χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση (ΕΑ)
Χρηματοδότηση της Πολιτικής για τη Συνοχή	Επιχειρησιακά προγράμματα, περιλαμβανομένων χρηματοδοτικών μέσων (π.χ. JESSICA)	10,1 δισ. ευρώ προοριζόμενα για τη βιώσιμη ενέργεια (ΑΠΕ & ΕΑ)	5,5 δισ. ευρώ προοριζόμενα για την ΕΑ, τη συμπαραγωγή και την ενεργειακή διαχείριση
Χρηματοδότηση της Έρευνας	7ο ΠΠ (π.χ. Concerto, ΣΔΙΤ E2B, «Έξυπνες πόλεις»)	2,35 δισ. ευρώ για την έρευνα στον τομέα της ενέργειας	290 εκατ. ευρώ για την ενεργειακή απόδοση
Χρηματοδότηση της Πολιτικής για τη Διεύρυνση	Διευκολύνσεις των ΔΧΟ (SMEFF, MFF, EEFF)	552,3 εκατ. ευρώ (381,5 + 117,8 + 53 αντίστοιχα)	Περίπου το ένα τρίτο της συνολικής χρηματοδότησης για έργα στον βιομηχανικό και κτιριακό τομέα
Ευρωπαϊκό ενεργειακό πρόγραμμα ανάκαμψης (ΕΕΠΑ)	Ευρωπαϊκό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΕΕ F)	265 εκατ. ευρώ	70% της χρηματοδότησης θα διατεθεί για την ενεργειακή απόδοση
Χρηματοδότηση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας (CIP)	Πρόγραμμα «Ευφυής Ενέργεια για την Ευρώπη» (περιλαμβανομένου του ELENA) Πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) (ICT PSP)	Περίπου 730 εκατ. ευρώ για κάθε πρόγραμμα	Περίπου το 50% της χρηματοδότησης διατέθηκε για την ενεργειακή απόδοση σε όλους τους τομείς

Πίνακας 1: Χρηματοδότηση για την ενεργειακή απόδοση στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2007-2013)³

Στις επόμενες ενότητες παρέχονται περαιτέρω στοιχεία για τα συγκεκριμένα μέσα.

3.1. Χρηματοδότηση της Πολιτικής για τη Συνοχή

Κατά την τρέχουσα περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, περίπου 10,1 δισ. ευρώ έχει προγραμματιστεί να διατεθούν για επενδύσεις βιώσιμης ενέργειας σε ολόκληρη την ΕΕ, εκ των οποίων περίπου 5,5 δισ. ευρώ για την ενεργειακή απόδοση. Τα σχετικά μερίδια χρηματοδότησης που διατίθενται για την ενεργειακή απόδοση διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών μελών, ανάλογα με το συνολικό ποσό των διαθέσιμων κεφαλαίων, τις εθνικές ανάγκες και τις προτεραιότητες κάθε κράτους μέλους. Έως το τέλος του 2011, είχαν διατεθεί σχεδόν 3,8 δισ. ευρώ σε συγκεκριμένα έργα ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένων ανανεώσιμων κεφαλαίων, ποσό το οποίο αντιπροσωπεύει ποσοστό εκτέλεσης 68%.

Η εμπειρία των τελευταίων ετών καταδεικνύει αφενός ότι τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν με εντεινόμενο ρυθμό τη χρηματοδότηση της Πολιτικής Συνοχής για την ενεργειακή απόδοση, ιδίως στα κτίρια, και, αφετέρου, ότι αυξάνεται η χρήση των χρηματοδοτικών μέσων. Ωστόσο, δεν υπάρχουν πλήρη στοιχεία όσον αφορά τον αντίκτυπο της εν λόγω χρηματοδότησης στην εξοικονόμηση ενέργειας στον κτιριακό τομέα.

3.2. Χρηματοδότηση της Έρευνας

Στο πλαίσιο του τρέχοντος προγράμματος πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα και ανάπτυξη (2007-2013) έχουν διατεθεί για την ενεργειακή απόδοση 290 εκατ. ευρώ. Δύο ερευνητικά έργα επικεντρώνονται ειδικά στον κτιριακό τομέα:

- Η σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την πρωτοβουλία «Κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης» χρηματοδοτήθηκε με 1 δισ. ευρώ, προκειμένου να προωθηθούν οι πράσινες τεχνολογίες και η ανάπτυξη ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων και υλικών σε νέα και

³ Επισημαίνεται ότι κατά κανόνα δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί επακριβώς το μερίδιο της εν λόγω χρηματοδότησης που διατέθηκε για μέτρα σχετικά με κτίρια.

ανακαινισμένα κτίρια (συμπεριλαμβανομένων ιστορικών κτιρίων), αποβλέποντας στη δραστική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO₂.

- Η πρωτοβουλία CONCERTO είχε ως στόχο να καταδείξει ότι η βελτιστοποίηση του κτιριακού τομέα ολόκληρων κοινοτήτων είναι αποδοτικότερη και λιγότερο δαπανηρή από τη βελτιστοποίηση κάθε κτιρίου ξεχωριστά. Από το 2005 η πρωτοβουλία έχει συγχρηματοδοτήσει, με ποσό περίπου 180 εκατ. ευρώ, έργα σε 58 κοινότητες, οδηγώντας σε εξοικονόμηση περίπου 310 000 τόνων CO₂ ετησίως στους κτιριακούς τους τομείς, και σε μείωση της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας κατά 20%.

3.3. Χρηματοδότηση της Διεύρυνσης μέσω διευκολύνσεων των ΔΧΟ

Μια σειρά χρηματοδοτικών προγραμμάτων της ΕΕ υλοποιούνται σε συνεργασία με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (ΔΧΟ). Οι εν λόγω ενδιάμεσες χρηματοδοτικές διευκολύνσεις⁴ συγκροτήθηκαν στο πλαίσιο του μέσου PHARE και συνδυάζουν επιχορηγήσεις της ΕΕ με χρηματοδοτήσεις από ΔΧΟ. Από το σύνολο της ενωσιακής χρηματοδότησης, ύψους περίπου 550 εκατ. ευρώ, το ένα τρίτο περίπου έχει δεσμευθεί για έργα σχετικά με την ενεργειακή απόδοση στον βιομηχανικό και τον κτιριακό τομέα.

Τα προγράμματα ενεργειακής απόδοσης τέθηκαν σε πλήρη εφαρμογή το 2010 και έχουν σημειώσει αξιολογημένο πρόοδο με τη μόχλευση συνολικών επενδύσεων 518 εκατ. ευρώ από ενωσιακές επιχορηγήσεις ύψους 112 εκατ. ευρώ. Δεδομένου ότι τα επιμέρους έργα ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό, δεν είναι διαθέσιμη μια πλήρης επισκόπηση του αντικτύπου των ανωτέρω διευκολύνσεων.

3.4. ΕΕΕ-F

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης (ΕΕΕ-F) συστάθηκε το 2011 με χορήγηση κεφαλαίων ύψους 265 εκατ. ευρώ, τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁵, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, την ιταλική τράπεζα Cassa dei Depositi e Prestiti και την Deutsche Bank. Το ταμείο παρέχει δάνεια, μετοχικά κεφάλαια και εγγυοδοτικά μέσα, καθώς και επιχορηγήσεις τεχνικής βοήθειας για τη στήριξη της ανάπτυξης έργων. Περίπου το 70% της χρηματοδότησης προορίζεται για έργα ενεργειακής απόδοσης, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό διατίθεται στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των καθαρών αστικών μεταφορών. Στόχος του ταμείου είναι να συμβάλει στην ευρεία διάδοση επαρκώς δοκιμασμένων τεχνολογιών, αλλά και να ενισχύσει την ευρωπαϊκή αγορά εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών (ΕΕΥ) και τη χρήση συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης. Επί του παρόντος έχει υπογραφεί σύμβαση για ένα έργο και έχουν δρομολογηθεί άλλα 39 έργα. Η αποτελεσματικότητα του ταμείου θα υποβληθεί σε αξιολόγηση το 2013.

3.5. «Ευφυής Ενέργεια – Ευρώπη II» (ΕΕΕ II)

Το πρόγραμμα ΕΕΕ II αποσκοπεί στην υπέρβαση των μη τεχνολογικών φραγμών που εμποδίζουν την καινοτομία, και στην υιοθέτηση, εφαρμογή και διάδοση λύσεων οι οποίες συμβάλλουν στη διάθεση βιώσιμης και ασφαλούς ενέργειας σε ανταγωνιστικές τιμές για την Ευρώπη. Περίπου το 50% του συνολικού προϋπολογισμού, ύψους 730 εκατ. ευρώ, διατίθεται για την ενεργειακή απόδοση.

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητά του, εκτιμάται ότι τα έργα που επιλέχθηκαν κατά την περίοδο 2009-2011 έχουν κινητοποιήσει σωρευτικές επενδύσεις στη βιώσιμη ενέργεια άνω

⁴ Η χρηματοδοτική διευκόλυνση για την ενεργειακή απόδοση (ΕΕΕF), η χρηματοδοτική διευκόλυνση των τοπικών αυτοδιοικήσεων (ΜΕΕF) και η χρηματοδοτική διευκόλυνση των ΜΜΕ (SΜΕΕF).

⁵ Από τον προϋπολογισμό της ΕΕ χορηγήθηκε στο ταμείο το ποσό των 125 εκατ. ευρώ, συν 20 εκατ. ευρώ για τεχνική συνδρομή και 1,3 εκατ. ευρώ για δραστηριότητες ευαισθητοποίησης.

του 1,5 δισ. ευρώ. Οι εκτιμήσεις σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας από ορυκτά καύσιμα και τη μείωση των εκπομπών για όλα αυτά τα έργα ανέρχονται αντίστοιχα σε τουλάχιστον 350.000 τόνους ισοδύναμου πετρελαίου ετησίως και σε 1.200.000 τόνους ισοδύναμου CO₂ ετησίως.

Το μέσο ευρωπαϊκής τοπικής ενεργειακής συνδρομής (ELENA), το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος EEE II, παρέχει επιχορηγήσεις σε τοπικές και περιφερειακές δημόσιες αρχές, με σκοπό την ανάπτυξη, διάρθρωση και δρομολόγηση επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση και την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές. Το εν λόγω μέσο υλοποιείται μέσω ΔΧΟ και καλύπτει έως και το 90% των δαπανών τεχνικής υποστήριξης. Από τότε που δρομολογήθηκε έως και τα τέλη του 2012, το μέσο είχε συνεισφέρει στην ανάπτυξη έργων συνολικό ποσό ύψους 31 εκατ. ευρώ.

Η ανάλυση της αποδοτικότητας του μέσου ELENA-ΕΤΕπ δείχνει ότι το αποτέλεσμα μόχλευσης για τα υφιστάμενα έργα ισούται με 54, είναι δηλαδή υπερδιπλάσιο του 20 που απαιτείται, οδηγώντας δυνητικά σε επενδύσεις άνω του 1,5 δισ. ευρώ. Εκτιμάται ότι η εξοικονόμηση ενέργειας από τα έργα που έχουν υπογραφεί και εγκριθεί θα μπορούσε να ανέλθει σε έως και 919 GWh ετησίως, με συνολική αποφυγή εκπομπών CO₂ έως και 588.357 τόνους ετησίως.

3.6. Πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Το πρόγραμμα υποστήριξης της πολιτικής για τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) (ICT PSP), με προϋπολογισμό ύψους 730 εκατ. ευρώ, έχει ως στόχο την προώθηση της έξυπνης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης μέσω της επιτάχυνσης της ευρύτερης υιοθέτησης και βέλτιστης χρήσης καινοτόμων ψηφιακών τεχνολογιών και περιεχομένου από τους πολίτες, τις κυβερνήσεις και τις επιχειρήσεις.

Από το 2007 έως το 2013, διατέθηκαν περισσότερα από 74 εκατ. ευρώ σε δράσεις στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης και βιωσιμότητας, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη 35 πιλοτικών έργων και 5 θεματικών δικτύων. Στα έργα που καλύπτουν κτίρια διαπιστώνεται μείωση έως και 20% στην κατανάλωση ενέργειας και στις εκπομπές CO₂

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ (ΔΧΟ)

Πέραν του ρόλου που διαδραματίζουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ (βλέπε ανωτέρω), οι ευρωπαϊκοί ΔΧΟ διαθέτουν επίσης δικά τους επενδυτικά μέσα για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Από το 2008 έως τα τέλη του 2011, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ενσωμάτωσε στις χρηματοδοτήσεις της την ενεργειακή απόδοση, με συνολικό ποσό επενδύσεων ύψους 4,8 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 1,7 δισ. ευρώ στον κτιριακό τομέα. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των πόρων αυτών, εκτιμάται ότι οι ετήσιες μειώσεις εκπομπών ως αποτέλεσμα των έργων ενεργειακής απόδοσης ανέρχονται σε 3.523 kt ισοδύναμου CO₂ (ή 1.005 kt ισοδύναμου CO₂ κατ' αναλογία της χρηματοδότησης της ΕΤΕπ) για το 2010 και σε 679 kt ισοδύναμου CO₂ (ή 379 kt ισοδύναμου CO₂ κατ' αναλογία της χρηματοδότησης της ΕΤΕπ) για το 2011.

Από το 2002 και εξής, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ) έχει χορηγήσει δάνεια και μετοχικά κεφάλαια συνολικού ύψους 1,8 δισ. ευρώ, σε 104 έργα ενεργειακής απόδοσης στην ΕΕ. Το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης που κινητοποιήθηκε στην αγορά κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής ανέρχεται σε 14,9 δισ. ευρώ (ήτοι συντελεστής μόχλευσης περίπου 1:7). Όσον αφορά την αποτελεσματικότητά τους, εκτιμάται

ότι οι εν λόγω επενδύσεις έχουν αποφέρει μειώσεις εκπομπών της τάξεως των 5 εκατομμυρίων τόνων CO₂ ετησίως. Οι εκτιμήσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας ανέρχονται σε 1,8 Mtoe ετησίως.

Από το 2002 και εξής, η Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει εγκρίνει για έργα που αφορούν τουλάχιστον εν μέρει την ενεργειακή απόδοση συνολικά κεφάλαια της τάξεως των 2,4 δισ. ευρώ περίπου, εκ των οποίων ποσό άνω του 1,9 δισ. ευρώ διατέθηκε αποκλειστικά και μόνο για την ενεργειακή απόδοση. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα της εν λόγω χρηματοδότησης.

5. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Οι εθνικές κυβερνήσεις χρησιμοποιούν επίσης τους προϋπολογισμούς τους για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Πολλά από τα υφιστάμενα μέτρα έχουν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή μέσω των εθνικών σχεδίων δράσης για την ενεργειακή απόδοση (ΕΣΔΕΑ)⁶ και σύμφωνα με την ΟΕΑΚ. Από τις σχετικές εκθέσεις προκύπτει ότι τα μέτρα που αφορούν τα κτίρια αντιπροσωπεύουν εξαιρετικά υψηλό ποσοστό της αναφερόμενης εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ. 58% για την Ιταλία, 63% για την Ιρλανδία, 71% για τη Σλοβενία και 77% για την Αυστρία). Περισσότερα από τα τρία τέταρτα των αναφερόμενων μέτρων συνιστούν καθεστώτα επιχορηγήσεων και δανείων με ευνοϊκούς όρους, ενώ αμέσως μετά έπονται τα φορολογικά κίνητρα. Χρησιμοποιούνται επίσης μέσα όπως οι συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης, η χρήση καταλογισμένων ποσοτικών μονάδων βάσει του πρωτοκόλλου του Κιότο και οι υποχρεώσεις των προμηθευτών ενέργειας.

Ωστόσο, ελάχιστα κράτη μέλη έχουν προσκομίσει λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εθνικών μέτρων στήριξης, γεγονός το οποίο δυσχεραίνει την ικανοποιητική επισκόπηση του αντίκτυπού τους. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη εκ των προτέρων στόχων ενεργειακής απόδοσης, απαιτήσεων παρακολούθησης και/ή εκ των υστέρων αξιολόγησης. Επιπροσθέτως, ακόμα και στην περίπτωση που διενεργούνται εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων αξιολογήσεις, είναι δύσκολο να συγκριθούν λόγω της χρήσης διαφορετικών δεικτών, μεθοδολογιών μέτρησης και πεδίων εφαρμογής των χρηματοδοτικών μέσων.

Όσον αφορά τη σύνδεση με τη χρηματοδότηση της ΕΕ, πολλά κράτη μέλη έχουν αναφέρει τη χρήση της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης στα ΕΣΔΕΑ που έχουν υποβάλει και τα υφιστάμενα παραδείγματα ορθής πρακτικής καταδεικνύουν ότι οι πόροι της ΕΕ μπορούν να κινητοποιήσουν πρόσθετες δημόσιες αλλά και ιδιωτικές επενδύσεις σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, η εμπειρία έχει αναδείξει την ανάγκη περαιτέρω ανάπτυξης ικανοτήτων για τον βέλτιστο σχεδιασμό των επενδύσεων.

Από την ανάλυση 25 καθεστώτων χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση εξήχθη το συμπέρασμα ότι τα περισσότερα επιτυχή προγράμματα βασίζονται στην παροχή προτιμησιακών δανείων, τα οποία συνοδεύονται συχνά από επιχορήγηση και/ή δέσμη μέτρων τεχνικής βοήθειας, πλην όμως η επιτυχής έκβασή τους εξαρτάται από περισσότερους παράγοντες πέραν των χρηματοδοτικών όρων και των προϋποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής απλών διοικητικών διαδικασιών, της ενημέρωσης των πολιτών και της ευελιξίας των όρων χρηματοδότησης.

⁶ Τα ΕΣΔΕΑ συνιστούν υποχρέωση υποβολής εκθέσεων δυνάμει της οδηγίας 2006/32/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες. Όλα τα ΕΣΔΕΑ (και η μετάφρασή τους στην αγγλική γλώσσα) είναι διαθέσιμα στον ακόλουθο δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/energy/efficiency/end-use_en.htm.

6. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια προσφέρεται από τον ιδιωτικό τομέα. Εκτός από τους ιδιοκτήτες και τους ενοίκους που επενδύουν στην αναβάθμιση των περιουσιακών στοιχείων και των κατοικιών τους αντίστοιχα, ενδιαφέρον στον τομέα εκδηλώνουν και οι εμπορικές τράπεζες, παρά το γεγονός ότι το επίπεδο εμπορικής χρηματοδότησης παραμένει σχετικά χαμηλό.

Ωστόσο, λόγω του μεγάλου αριθμού επενδύσεων σχετικά μικρής κλίμακας και εξαιρετικά διαφοροποιημένου μεγέθους τις οποίες υλοποιούν οι ιδιώτες ιδιοκτήτες, δεν είναι διαθέσιμη μια πλήρης επισκόπηση των χρηματοδοτικών πόρων που διατίθενται για βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Παρότι οι επενδύσεις τείνουν να είναι μεγαλύτερες σε κτίρια που δεν προορίζονται για κατοικίες, απουσιάζουν και στην προκειμένη περίπτωση αξιόπιστα στοιχεία αναφορικά με την κλίμακα των επενδύσεων στην ενεργειακή απόδοση.

7. ΠΙΘΑΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Στις ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι δράσεις και οι πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί και θα μπορούσαν να αναληφθούν για τη βελτίωση της κατάστασης που περιγράφεται ανωτέρω. Περιλαμβάνονται επίσης οι απόψεις των ενδιαφερόμενων φορέων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης, η οποία διεξήχθη από τον Φεβρουάριο έως τον Μάιο του 2012⁷.

7.1. Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου

Η πρόσφατα εκδοθείσα οδηγία για την ενεργειακή απόδοση, η αναδιατύπωση της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και τα σχετικά μέτρα που προβλέπονται βάσει των οδηγιών για τον οικολογικό σχεδιασμό και την ενεργειακή επισήμανση συνέβαλαν στη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλέον κανονιστικού πλαισίου για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.

Πολλοί από τους συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση θεωρούν ότι δεν απαιτείται άμεσα περαιτέρω ρύθμιση σε επίπεδο ΕΕ, ενώ τονίζουν την ανάγκη μακροπρόθεσμου οράματος και δέσμευσης στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης, με ορισμένες διαφωνίες όσον αφορά τον καθορισμό δεσμευτικών στόχων. Αντιθέτως, πολλοί άμεσα ενδιαφερόμενοι φορείς θεωρούν ότι έχει καίρια σημασία η φιλόδοξη εφαρμογή και η αυστηρή επιβολή της ισχύουσας νομοθεσίας από τα κράτη μέλη.

Άλλες προτάσεις αφορούσαν τη δυνατότητα χρήσης του ΦΠΑ και του ευρύτερου καθεστώτος φορολόγησης για την προώθηση μέτρων και υπηρεσιών ενεργειακής απόδοσης, την τροποποίηση των κανόνων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις και τις κρατικές ενισχύσεις για τη στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, και τη θέσπιση, σε ενωσιακό επίπεδο, ενιαίου συστήματος υπολογισμού και πιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.

⁷ Οι ερωτήσεις, οι απαντήσεις και η επισκόπηση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης διατίθενται στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:
http://ec.europa.eu/energy/efficiency/consultations/20120518_eeb_financial_support_en.htm.

Η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή εκ μέρους των κρατών μελών και θα λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ. Επίσης, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών μέσω **συντονισμένων δράσεων για την εφαρμογή των οδηγιών ΟΕΑΚ και ΟΕΑ**.

Η Επιτροπή **εξετάζει** επί του παρόντος κατά πόσον είναι αναγκαία η προσαρμογή **των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις** που εφαρμόζονται στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης υπό το φως των διατάξεων της ΟΕΑ, προκειμένου να διατηρηθεί ένα σαφές πλαίσιο το οποίο θα επιτρέπει τη χρηματοδοτική στήριξη μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, η ΟΕΑ υποχρεώνει ήδη τα κράτη μέλη **να διασφαλίζουν ότι οι κεντρικές δημόσιες διοικήσεις αγοράζουν** (υπό ορισμένες προϋποθέσεις) **μόνο προϊόντα, υπηρεσίες και κτίρια υψηλών ενεργειακών επιδόσεων**, όπως ισχύει για τις συμβάσεις η αξία των οποίων υπερβαίνει τα όρια που ορίζονται στο άρθρο 7 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ⁸. Επιπλέον, το ίδιο παροτρύνονται να πράξουν και οι δημόσιοι φορείς σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η Επιτροπή αναπτύσσει επί του παρόντος **ένα κοινό σύστημα πιστοποίησης σε ενωσιακό επίπεδο για την πιστοποίηση των ενεργειακών επιδόσεων ακινήτων που δεν προορίζονται για κατοικίες**, με στόχο τον καθορισμό κοινής ενωσιακής μεθοδολογίας για τον τρόπο διατύπωσης των ενεργειακών επιδόσεων των κτιρίων αυτών. Η εν λόγω μεθοδολογία θα βασίζεται σε μια αναθεωρημένη δέσμη προτύπων CEN σχετικών με την ΟΕΑΚ, γεγονός που αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την εναρμόνιση της πιστοποίησης των ενεργειακών επιδόσεων κτιρίων σε ολόκληρη την Ευρώπη σε εθελοντική βάση.

7.2. Ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση

Παρότι οι θετικές εμπειρίες είναι πολλές, εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης της απορρόφησης και της αποτελεσματικότητας της χρηματοδοτικής στήριξης της ΕΕ. Αυτό επιβεβαιώθηκε από τις απαντήσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης, οι οποίες ήταν στη συντριπτική τους πλειονότητα θετικές όσον αφορά τα διαθέσιμα μέσα σε επίπεδο ΕΕ, αλλά επικριτικές ως προς τον σύνθετο και γραφειοκρατικό χαρακτήρα των διαδικασιών υποβολής αιτήσεων, αποδίδοντας επιπλέον έμφαση στην έλλειψη ενημέρωσης σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης, ιδίως σε τοπικό επίπεδο.

Μεταξύ των προτάσεων βελτίωσης περιλαμβάνονταν η παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας όσον αφορά τη χρήση της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής (π.χ. με τον συνδυασμό δανείων και επιχορηγήσεων), η παροχή περισσότερων δυνατοτήτων ομαδοποίησης μικρότερων έργων και η παροχή περισσότερης καθοδήγησης σε φορείς χάραξης πολιτικής (ιδίως σε τοπικό επίπεδο) όσον αφορά τρόπους καλύτερης αξιοποίησης της χρηματοδότησης από το ΕΤΠΑ.

Οι ενδιαφερόμενοι φορείς τάχθηκαν επίσης υπέρ της χρήσης δημόσιων πόρων για την παροχή τεχνικής βοήθειας, υπέρ της διασφάλισης της χορήγησης δανείων με ελκυστικούς όρους και υπέρ της τόνωσης της αγοράς εταιρειών ενεργειακών υπηρεσιών/συμβάσεων ενεργειακών επιδόσεων (ΕΕΥ/ΣΕΕ), για παράδειγμα μέσω της πρόβλεψης μιας πηγής χρηματοδότησης μέτρων για κτίρια του δημόσιου τομέα.

Επιπροσθέτως, ως παράγοντας καθοριστικής σημασίας για την κλιμάκωση του ενδιαφέροντος του ιδιωτικού τομέα αναφέρθηκε η ανάγκη παροχής πιο αντικειμενικών, αξιόπιστων και

⁸ ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114.

τυποποιημένων πληροφοριών στους επενδυτές σχετικά με την εξυπηρέτηση των δανείων (π.χ. περίοδοι αποπληρωμής, απόδοση επενδύσεων, ποσοστά αθέτησης υποχρεώσεων).

Στις προτάσεις της για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ), η Επιτροπή πρότεινε την **αύξηση της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής για μέτρα σχετικά με την οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών** (κυρίως μέσω της οριοθέτησης ποσοστού 20% του ΕΤΠΑ για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σε περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες και σε περιφέρειες μετάβασης και 6% σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες), την **επέκταση της χρήσης των μέσων χρηματοδότησης και την άρση του ορίου του 4% για την παροχή στήριξης για επενδύσεις βιώσιμης ενέργειας στον στεγαστικό τομέα**.

Επιπλέον, η Επιτροπή θα καταρτίσει **τεχνικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τη χρήση καινοτόμων μέσων χρηματοδότησης** κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2013, προκειμένου να διευκολυνθεί ευρύτερη υιοθέτηση, καθώς και καλύτερος συντονισμός και υλοποίηση των εν λόγω μέσων.

Τα κράτη μέλη καλούνται πλέον να **διασφαλίσουν ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα που καταρτίζονται στο πλαίσιο του νέου ΠΔΠ είναι κατάλληλα σχεδιασμένα ώστε να κάνουν βέλτιστη χρήση της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση**, σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους (και ενδεχομένως από ΔΧΟ).

Προκειμένου να συνδράμει τα κράτη μέλη, η Επιτροπή θα καταρτίσει, κατά τη διάρκεια του 2013, **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επιλογή και αξιολόγηση έργων ενεργειακής απόδοσης στο πλαίσιο της χρηματοδότησης της Πολιτικής Συνοχής**, οι οποίες αποσκοπούν επίσης στην καθιέρωση μιας πιο τυποποιημένης προσέγγισης.

Η ΟΕΑ προσφέρει στα κράτη μέλη την ευκαιρία να βελτιώσουν σημαντικά τα ποσοστά επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, διότι υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν, έως τον Απρίλιο του 2014, **μακροπρόθεσμη στρατηγική με σκοπό την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του εθνικού κτιριακού αποθέματος κατοικιών και εμπορικών κτιρίων και να διευκολύνουν τη δημιουργία μηχανισμών χρηματοδότησης για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης** προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από τη συγκέντρωση διαφόρων χρηματοδοτικών ροών.

Πέραν τούτου, η Επιτροπή σκοπεύει να **στηρίξει την παροχή συνδρομής για την ανάπτυξη έργων** μέσω της συνέχισης της εφαρμογής του μέσου ELENA στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Η επόμενη εκδοχή της εν λόγω συνδρομής θα είναι ανοικτή σε **ευρύτερο φάσμα δικαιούχων**, τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα, με σκοπό τη στήριξη της ανάπτυξης και τη δρομολόγηση καινοτόμων καθεστώτων χρηματοδότησης για βιώσιμη ενέργεια. Παράλληλα, η Επιτροπή θα **θεσπίσει πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης** προκειμένου να διευκολυνθεί η τυποποίηση των επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, παρέχοντας με τον τρόπο αυτόν τη δυνατότητα συγκριτικής αξιολόγησης των στηριζόμενων επενδυτικών έργων.

Η Επιτροπή επιδιώκει να παράσχει στη βιομηχανία κίνητρα για την υλοποίηση επενδύσεων σε νέες λύσεις έρευνας και καινοτομίας οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των δημόσιων υπηρεσιών, μέσω της **παροχής στήριξης για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας προ-εμπορικού χαρακτήρα και πρώτης εμπορικής εκμετάλλευσης** στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

7.3. Αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς

Διαπιστώνονται πολλές αδυναμίες της αγοράς, οι οποίες παρεμποδίζουν τις βελτιώσεις στην ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και οι οποίες περιλαμβάνουν από τεχνικούς και οικονομικούς φραγμούς έως προσκόμματα σε επίπεδο πληροφόρησης και συμπεριφοράς. Η μεγάλη πλειονότητα των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση θεωρούν ότι πρέπει να αντιμετωπιστούν κατεπειγόντως οι οικονομικοί φραγμοί, ιδίως όσον αφορά το υψηλό αρχικό κόστος επένδυσης και την περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις, τις υπερβολικά μακρές περιόδους αποπληρωμής και τους πιστωτικούς κινδύνους, καθώς επίσης η κατανομή των κινήτρων μεταξύ των ιδιοκτητών και των ενοίκων και τα προβλήματα των πολυκατοικιών.

Ωστόσο, σε αρκετές απαντήσεις επισημάνθηκε ότι η σχετική βαρύτητα των διαφόρων φραγμών διαφοροποιείται ανά κράτος μέλος και ανά τομέα (π.χ. οικιστικός, εμπορικός ή δημόσιος τομέας).

Εξάλλου, πολλοί συμμετέχοντες εκτιμούν ότι ο πλέον επείγων φραγμός που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί είναι η έλλειψη κατάλληλων και αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με την εξοικονόμηση ενέργειας, τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης και τα μέσα χρηματοδοτικής στήριξης (για τους ιδιοκτήτες κτιρίων, τους επαγγελματίες του κατασκευαστικού τομέα και για τον χρηματοπιστωτικό τομέα), παράλληλα με την ανάγκη εκπαίδευσης και κατάρτισης και την τυποποιημένη παρακολούθηση της εξοικονόμησης ενέργειας.

Όσον αφορά τους φραγμούς στην αγορά, η ΟΕΑ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αξιολογούν και να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την άρση των ρυθμιστικών και μη ρυθμιστικών φραγμών στην ενεργειακή απόδοση, κυρίως όσον αφορά **την κατανομή κινήτρων μεταξύ ιδιοκτήτη και ενοικιαστή** κτιρίου ή μεταξύ ιδιοκτητών, καθώς και τη **χρησιμοποίηση συμβάσεων ενεργειακών επιδόσεων και άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών τρίτων μερών σε μακροπρόθεσμη συμβατική βάση**.

Παρότι η οργάνωση της παροχής εξειδικευμένων κατά περίπτωση συμβουλών σχετικά με τα μέσα χρηματοδοτικής στήριξης και τις τεχνικές λύσεις για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (ιδίως προς τους ιδιοκτήτες κατοικιών και τις ΜΜΕ) ενδείκνυται να πραγματοποιείται σε εθνικό, περιφερειακό και/ή τοπικό επίπεδο, η Επιτροπή θα διερευνήσει εάν η πληροφόρηση που παρέχεται σε επίπεδο ΕΕ επιδέχεται βελτιώσεις (κυρίως μέσω της **διαδικτυακής πύλης «Build UP»**: www.buildup.eu).

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει το 2013 την εκπόνηση μελέτης για **εμπειριστατωμένη επισκόπηση της χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση στα κράτη μέλη**, στην οποία θα εξετάζεται, μεταξύ άλλων, η έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τον αντίκτυπο των χρηματοδοτικών μέτρων στις ενεργειακές επιδόσεις των κτιρίων.

Στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, η Επιτροπή προτείνει τη συνέχιση της **στήριξης που παρέχει για την αντιμετώπιση μη τεχνολογικών φραγμών** μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», δυνάμει του οποίου αναμένεται να διατεθούν κατά την περίοδο 2014-2020 6,1 δισ. ευρώ για έρευνα και καινοτομία στο πλαίσιο της συνιστώσας «Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια». Σημαντικό μερίδιο του εν λόγω προϋπολογισμού προβλέπεται να επικεντρωθεί σε μη τεχνολογικές πτυχές και στην άρση υφιστάμενων ρυθμιστικών, χρηματοδοτικών φραγμών, καθώς και φραγμών σχετικών με την αγορά και τη συμπεριφορά, στο πλαίσιο της προτεραιότητας «Διείσδυση ενεργειακών καινοτομιών στην αγορά», σε συνέχεια της θετικής εμπειρίας που αποκομίσθηκε από το πρόγραμμα «Ευφυής ενέργεια για την Ευρώπη».

7.4. Ενίσχυση της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών

Η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών θεωρείται συχνά ως ένας από τους πλέον αποτελεσματικούς τρόπους ενίσχυσης των μέτρων για την ενεργειακή απόδοση, ιδίως στους τομείς των δημόσιων κτιρίων και της βιομηχανίας. Το επιχειρηματικό μοντέλο στην εν λόγω αγορά βασίζεται στην παροχή ενεργειακών υπηρεσιών (δηλαδή στην ορθολογική χρήση της ενέργειας και όχι στην παροχή ενέργειας αυτή καθαυτή), συνήθως μέσω των αποκαλούμενων συμβάσεων ενεργειακών επιδόσεων (ΣΕΕ). Δυνάμει μιας ΣΕΕ, ο πάροχος υπηρεσιών (δηλαδή μια εταιρεία παροχής ενεργειακών υπηρεσιών ή ΕΕΥ) προβαίνει σε βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης με χρηματοδότηση του αρχικού κόστους επένδυσης και την αναχρηματοδότησή του μέσω της εξοικονόμησης που επιτυγχάνεται. Κατά συνέπεια, οι συμβάσεις ενεργειακών επιδόσεων μπορούν να θεωρηθούν ως μέσο χρηματοδότησης για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, χωρίς να υποβάλλεται ο πελάτης στις σχετικές αρχικές κεφαλαιουχικές δαπάνες.

Αρκετοί ενδιαφερόμενοι φορείς επεσήμαναν την ανάγκη παροχής μεγαλύτερης στήριξης στην αγορά ΕΕΥ/ΣΕΕ, π.χ. με την καθιέρωση περισσότερων καθεστώτων δανειακών εγγυήσεων, τη θέσπιση ισχυρότερου πλαισίου πιστοποίησης και την ενίσχυση της αξιοπιστίας της έννοιας των ΣΕΕ.

Στον δημόσιο τομέα, οι δυνατότητες χρηματοδότησης εκτός ισολογισμού χαρακτηρίστηκαν ως καταλυτικός παράγοντας για τις επενδύσεις σε δημόσια κτίρια, ιδίως δεδομένης της υποχρέωσης ανακαίνισης του 3% των κτιρίων δημόσιας διοίκησης ετησίως.

Προκειμένου να διευκολυνθεί η περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς ΕΕΥ/ΣΕΕ, η Επιτροπή θα πραγματοποιήσει σταδιακά την **εκστρατεία της για την προώθηση και την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των συμβάσεων ενεργειακών επιδόσεων και των ΕΕΥ σε ολόκληρη την Ευρώπη**. Η εκστρατεία πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο μέσω σεμιναρίων ανάπτυξης ικανοτήτων, τα οποία διοργανώνονται από τρεις εταίρους, μεταξύ των οποίων το κέντρο ευρωπαϊκής εμπειρογνομοσύνης για τις συμπράξεις δημοσίου-ιδιωτικού τομέα (EPEC) της ΕΤΕπ που απευθύνεται σε δημόσιες διοικήσεις, η πρωτοβουλία «ManagEnergy» που απευθύνεται σε περιφερειακούς φορείς και η πρωτοβουλία «Σύμφωνο των Δημάρχων» που απευθύνεται σε τοπικούς φορείς.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την εξέταση του ευρωπαϊκού κτιριακού αποθέματος, η εικόνα που διαμορφώνεται σχετικά με τα υφιστάμενα μέτρα χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και τους διάφορους φραγμούς στην αγορά καταδεικνύει τα εξής:

- η κατάσταση μεταξύ των κρατών μελών διαφέρει σε μεγάλο βαθμό όσον αφορά τα κτιριακά αποθέματα, τα εφαρμοζόμενα μέτρα χρηματοδοτικής στήριξης και τους σχετικούς φραγμούς στην αγορά·
- παρά τη συνεχή αύξηση των επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και τον μεγάλο αριθμό παραδειγμάτων βέλτιστης πρακτικής χρηματοδοτικών μέσων που επιτυγχάνουν οικονομικά αποδοτική εξοικονόμηση ενέργειας, οι πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των διαφόρων μέτρων χρηματοδοτικής στήριξης είναι περιορισμένες, τόσο σε ενοσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο·
- εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικοί φραγμοί οι οποίοι παρακωλύουν την περαιτέρω υλοποίηση επενδύσεων για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, μεταξύ των οποίων η έλλειψη ενημέρωσης και εμπειρογνομοσύνης εκ μέρους όλων των φορέων σχετικά με τη

χρηματοδότηση της ενεργειακής απόδοσης, οι υψηλές αρχικές δαπάνες, οι σχετικά μακρές περίοδοι αποπληρωμής και ο (πιθανολογούμενος) πιστωτικός κίνδυνος που ενέχουν οι επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης, καθώς και οι αντικρουόμενες προτεραιότητες για τους τελικούς δικαιούχους.

Προκειμένου η ΕΕ να υλοποιήσει τον στόχο της ενεργειακής απόδοσης που έχει θέσει για το 2020, καθώς και τις φιλοδοξίες της για περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας με ορίζοντα το 2050, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη βελτίωσης της χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων. Προς τον σκοπό αυτόν, απαιτείται να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου, η διάθεση περισσότερων χρηματοδοτικών πόρων και η υπέρβαση φραγμών καίριας σημασίας.

Όπως επισημαίνεται ανωτέρω, η Επιτροπή έχει αναλάβει πολλές πρωτοβουλίες και δραστηριότητες για την υποστήριξη των ανωτέρω στόχων. Ωστόσο, λόγω της φύσεως του κτιριακού αποθέματος και του αντίστοιχου τομέα, και λόγω της ευθύνης που υπέχουν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και για την αντιμετώπιση των εθνικών φραγμών στην αγορά, εναπόκειται πρωτίστως στα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την υλοποίηση των πλέον αποδοτικών από οικονομικής άποψης επενδύσεων.

Επιπλέον, δεδομένης της σημασίας της εξειδικευμένης κατά περίπτωση προσέγγισης για τα μέτρα χρηματοδότησης της ενεργειακής απόδοσης, είναι ουσιώδης η στενή συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών, των χρηματοδοτών και του κτιριακού τομέα.

Τέλος, εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι οι ιδιοκτήτες ακινήτων θα πρέπει να πεισθούν για τα οφέλη που θα αποκομίσουν από την ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων τους, όχι μόνο από την άποψη των χαμηλότερων λογαριασμών κατανάλωσης ενέργειας, αλλά και από την άποψη της βελτίωσης των παρεχόμενων ανέσεων και της αύξησης της αξίας του ακινήτου. Πρόκειται ενδεχομένως για ένα από τα σημαντικότερα εμπόδια που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της προσπάθειας για υψηλότερη ενεργειακή απόδοση των κτιρίων στην Ευρώπη. Ωστόσο, η μακροοικονομική προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η παροχή ισχυρών και στοχευμένων κινήτρων και θα απαιτηθούν προσπάθειες ευαισθητοποίησης με σκοπό την αλλαγή νοοτροπίας. Οι χάρτες πορείας σχετικά με την ανακαίνιση των κτιρίων που οφείλουν να καταρτίσουν τα κράτη μέλη δυνάμει της νέας οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση αποτελούν βασικό εργαλείο σε αυτό το πλαίσιο και θα πρέπει να εξετάζουν ενδελεχώς τα ζητήματα αυτά.

Στο μέλλον, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς για την εξεύρεση πιθανών λύσεων όσον αφορά την άρση των φραγμών στις επενδύσεις για την ενεργειακή απόδοση στον κτιριακό τομέα, αφενός, και την περαιτέρω βελτίωση της χρηματοδοτικής στήριξης για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, αφετέρου.